

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА**

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

_____Юлія Нестерчук

«_____» _____ 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ**

Освітній рівень Третій рівень вищої освіти

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 076 Підприємництво та торгівля

Освітня програма: ОНП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Факультет: Економіки і підприємництва

Умань – 2024 р.

Робоча програма з дисципліни Методологія та організація наукових досліджень
для здобувачів третього рівня вищої освіти спеціальності 076 Підприємництво,
торгівля та біржова діяльність галузь знань Підприємництво та торгівля
освітньої програми: ОНП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».
Умань: УНУС, 2024. 22 с.

Розробники: к.е.н., професор Бурляй Олександр Леонідович

(підпис) (Олександр БУРЛЯЙ)
(прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та
біржової діяльності

Протокол від «07» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

(підпис) (прізвище та ініціали) Сергій СОКОЛЮК

«07» серпня 2024 року № 1.

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол від «08» серпня 2024 року № 1

Голова _____ (Руслан МУДРАК)
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 07 Управління та адміністрування	Обов'язкова
Модулів – 1	Спеціальність: 076 Підприємництво та торгівля	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		1-й
		Семестр
Загальна кількість годин - 120		1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,1 самостійної роботи студента – 5,4	Освітній рівень: третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти Освітня програма: «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	Лекції
		16 год.
		Практичні, семінарські
		28 год.
		Індивідуальні заняття
		-
		Самостійна робота
		76 год.
		Вид контролю: екзамен

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» розроблена відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва (схвалено Вченою радою УНУС, протокол №1 від 08.10.2020, із змінами та доповненнями від 11.07.2024, протокол № 8).

Навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень» належить до обов'язкових дисциплін, вивчення яких передбачено освітньо-науковою програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 076 Підприємництво та торгівля галузі знань 07 - Управління та адміністрування.

Мета вивчення дисципліни – здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійних практик, застосовувати новітні методології наукової, педагогічної, професійної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. формування системи знань про теорію педагогіки вищої школи та здатності до викладання економічних дисциплін і вдосконалення педагогічної й методичної майстерності.

Завдання дисципліни:

- ознайомити здобувачів аспірантури з загальнотеоретичними питаннями логіки, методології та методів наукового пізнання, акцентуючи увагу на методологічній складовій в організації наукових досліджень ;
- ознайомити майбутніх докторів філософії з основами системного підходу і організації наукових досліджень — проблематикою соціально-економічної сфери, соціального пізнання, соціального управління, методів вивчення соціальної реальності;
- ознайомити майбутніх докторів філософії зі специфікою впровадження результатів наукових досліджень відповідно до фаху підготовки та системою оцінки їх ефективності та перспективи розробки в контексті світової практики;
- підвищити рівень розуміння логіки наукового методу та проблемного контексту обґрунтування знання;
- розвинути у майбутніх докторів філософії вміння застосовувати методологічний потенціал сучасних наукових парадигм у власних дослідженнях;
- сформувати навички аналізу наукового тексту;
- сформувати навички систематизації інформації та обробки масивів даних, набутти безпосередній досвід організації кваліфікаційного дослідження на присвоєння звання доктора філософії, сприяти його позитивному успішному захисту;
- навчити застосовувати апробовані методи, методологію та дослідницькі

засоби, інструментарій наукових досліджень для вирішення проблем соціально-економічної сфери, соціального управління тощо;

- застосовувати сучасні інформаційні технології у науковій і професійній діяльності;

розвинути достатній рівень аналітичного і критичного мислення.

Предметом дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» є система загальних принципів і підходів до організації освітнього процесу в ЗВО, методи й технології педагогічної діяльності, спрямовані на формування у майбутніх викладачів загальної й педагогічної культури, світогляду, спеціальних знань та вмінь, достатніх для виконання професійних обов'язків..

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-наукової програми: виступає підґрунтям для ефективного оволодіння навчальною дисципліною здобувачами вищої освіти, як «Інформаційні технології в науковій діяльності». Дисципліна має перспективний зв'язок із науково-педагогічною практикою.

Вивчення навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-наукової програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» галузі знань 07 – Управління та адміністрування. (табл. 1).

Таблиця 1

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень»

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
СК01	Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження на відповідному рівні, досягати наукових результатів, які можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях, впроваджені у практичну діяльність, що створюють нові знання у	РН01	Мати передові концептуальні, методологічні знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності та/або на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, які є достатніми для проведення наукових, прикладних досліджень на рівні актуальних світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інноваційної професійної діяльності.

	підприємницьких, торговельних та біржових структурах та/або дотичних до них міждисциплінарних напрямках		
--	---	--	--

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Методологія та організація наукових досліджень», наведено в табл. 2, 3.

Таблиця 2

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною «Методологія та організація наукових досліджень»

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності	Словесні методи навчання: пояснення, інформаційне повідомлення розповідь, бесіда, дискусія, робота студентів з навчальною літературою, лекційний метод; практичні методи навчання: вирішення конкретних задач і ситуацій; інтерактивні методи навчання: аналіз історій і ситуацій, відповіді на запитання і опитування думок студентів, мозковий штурм; методи дистанційного навчання: індивідуальне і групове консультування щодо виконання завдань; самонавчання через Moodle	Усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, модульний контроль (тестування)
2	Уміння:		
2.2	Започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності	Словесні методи навчання: пояснення, інформаційне повідомлення розповідь, бесіда, дискусія, робота студентів з навчальною літературою, лекційний метод; практичні методи навчання: вирішення конкретних задач і ситуацій; інтерактивні методи навчання: аналіз історій і ситуацій, відповіді на запитання і опитування думок студентів, мозковий штурм; методи дистанційного навчання: індивідуальне і групове консультування щодо виконання завдань; самонавчання через Moodle	Усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, модульний контроль (тестування)
3.	Комунікація:		

3.1	Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому	Словесні методи навчання: пояснення, інформаційне повідомлення розповідь, бесіда, дискусія, робота студентів з навчальною літературою, лекційний метод; практичні методи навчання: вирішення конкретних задач і ситуацій; інтерактивні методи навчання: аналіз історій і ситуацій, відповіді на запитання і опитування думок студентів, мозковий штурм; методи дистанційного навчання: індивідуальне і групове консультування щодо виконання завдань; самонавчання через Moodle	Усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, модульний контроль (тестування)
4.	Автономія та відповідальність		
		Словесні методи навчання: пояснення, інформаційне повідомлення розповідь, бесіда, дискусія, робота студентів з навчальною літературою, лекційний метод; практичні методи навчання: вирішення конкретних задач і ситуацій; інтерактивні методи навчання: аналіз історій і ситуацій, відповіді на запитання і опитування думок студентів, мозковий штурм; методи дистанційного навчання: індивідуальне і групове консультування щодо виконання завдань; самонавчання через Moodle	Усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, модульний контроль (тестування)

Таблиця 3

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Педагогіка та методика викладання економічних дисциплін»

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
РН01	Мати передові концептуальні, методологічні знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності та/або на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, які є достатніми для проведення наукових, прикладних досліджень на рівні актуальних світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інноваційної професійної діяльності.	Словесні методи навчання: пояснення, інформаційне повідомлення розповідь, бесіда, дискусія, робота студентів з навчальною літературою, лекційний метод; практичні методи навчання: вирішення конкретних задач і ситуацій; інтерактивні методи навчання: аналіз історій і ситуацій, відповіді на запитання і опитування думок студентів, мозковий штурм; методи дистанційного навчання: індивідуальне і групове консультування щодо виконання завдань; самонавчання через Moodle	Усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, модульний контроль (тестування)

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. НАУКА – СУЧАСНА ПРОДУКТИВНА СИЛА РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Тема 1. Предмет і метод курсу «Методологія та організація наукових досліджень»

Економічна наука та її значення у розв'язанні головних проблем виробництва. Основні закономірності і проблеми розвитку економічної науки.

Предмет, мета і завдання курсу „Методологія та організація наукових досліджень”.

Організація наукової діяльності в Україні. Наукові установи країни, їх завдання та функції.

Тема 2. Сутність, види та процес наукового дослідження

Поняття наукового дослідження. Необхідність проведення наукових досліджень. Вимоги до наукового дослідження.

Класифікація наукових досліджень. Види наукових досліджень: експериментальні, теоретичні, істотографічні, порівняльно - аналітичні.

Процес наукового дослідження, його характеристика та етапи проведення.

Науково - дослідницька діяльність студентів - складова частина навчального процесу. Організація та види науково - дослідної роботи студентів у вузі.

Тема 3. Основи методології наукових досліджень. Загальнотеоретичні методи дослідження

Поняття про методологію досліджень. Види та функції наукових досліджень. Метод та прийом в науковому дослідженні. Методика та техніка наукових досліджень.

Теорія пізнання. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Діалектичний метод - основа пізнання дійсності. Єдність теорії і практики. Практика - критерій істини і її роль в розвитку економічної теорії.

Економічні закони, механізм їх дії та використання в економічних дослідженнях. Повнота, однорідність, порівняльність, точність і достовірність фактів, їх критична оцінка.

Класифікація методів дослідження: загальнотеоретичні, емпіричні, спеціальні.

Загальнотеоретичні методи дослідження.

Абстрактно - логічний метод дослідження і його використання. Гіпотеза як важлива ланка абстрактно - логічного методу. Прийоми методу: індукція і дедукція, аналіз і синтез, перехід від абстрактного до конкретного, формалізація, аналогія, співставлення та ін. Використання абстрактно - логічного методу при

вивченні конкретних проблем економіки та зовнішньоекономічної діяльності підприємств АПК.

Історичний метод дослідження. Сукупність прийомів історичного методу дослідження: періодизація та історична деталізація, єдність і боротьба протилежностей та ін.

Тема 4. Емпіричні та спеціальні методи дослідження

Емпіричні методи наукового дослідження: спостереження, анкетування, тестування, інтерв'ю, опитування, соціометрія та інші.

Спеціальні методи дослідження.

Економіко - статистичний метод дослідження. Роль статистики у розробці і обґрунтуванні спеціальних методів дослідження. Економічне групування як важливий прийом економіко - статистичного методу. Абсолютні, середні та відносні величини. Варіація ознак і її показники. Економічні порівняння.

Монографічний метод, його мета і можливості застосування в економічних дослідженнях. Значення монографічного методу для узагальнення досвіду роботи передових підприємств. Методика підбору об'єкта для монографічного дослідження. Якісна і кількісна оцінка факторів.

Розрахунково-конструктивний метод дослідження. Основні прийоми розрахунково-конструктивного методу. Виділення провідної ланки, бальна оцінка явищ, інтегральні показники та ін.

Балансовий метод і його використання для координування і взаємного поєднання усіх частин явищ, що вивчаються. Види балансів: вартісні, натуральні. Сукупність прийомів балансового методу.

Економіко-математичні методи в наукових дослідженнях. Економічні моделі та їх використання.

Метод наукового експерименту, його значення в наукових дослідженнях і зв'язок з іншими методами. Види експериментів. Організація економічного експерименту та його проведення. Оцінка результатів експерименту і формування висновків.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. СТРУКТУРА ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 5. Структура наукового дослідження

Структура наукового дослідження. Вибір теми дослідження, його мети, завдання. Обґрунтування актуальності, цінності та новизни наукових розробок. Обґрунтування вибраної теми і об'єкта дослідження. Роль наукового керівника у виборі теми наукового дослідження.

Розробка плану науково - дослідної роботи. Структура плану і загальна характеристика його складових частин. Складання робочої методики наукового дослідження і основні вимоги до неї.

Розроблення концептуальних положень і апарату дослідження (гіпотези, методи, етапи, об'єкти, засоби та ін.). Визначення теоретичного і практичного стану проблеми. Розроблення та експериментальна перевірка моделі, головних ідей, концептуальних положень, покладених в основу дослідження.

Тема 6. Інформаційне забезпечення наукових досліджень

Поняття про наукову інформацію та її роль в проведенні наукових досліджень.

Джерела інформації та їх використання в науковій роботі. Способи пошуку інформації. Використання законодавчих актів, постанов уряду та указів Президента. Спеціальна економічна та нормативно - довідкова література. Статистичні щорічники. Періодична література. Інтернет.

Оформлення витягів з літературних джерел. Комплектування літератури. Кодування інформації.

Методика роботи з літературними джерелами.

Збір та обробка цифрових матеріалів, вимоги до них та перевірка. Нагромадження матеріалів у процесі статистичних спостережень, при вивченні досвіду передових підприємств та при проведенні спеціальних досліджень. Попередні розрахунки - одна з форм нагромадження матеріалів в процесі економічних досліджень. Аналіз нагромаджених матеріалів.

Тема 7. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження

Обробка результатів дослідження та їх оформлення.

Форми відображення результатів наукового дослідження. Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Наукова монографія, наукова стаття, тези.

Методика підготовки та оформлення публікацій.

Форми звітності при науковому дослідженні.

Оцінка ефективності наукових досліджень. Економічна, науково - технічна та соціальна ефективність наукових досліджень.

Впровадження у виробництво результатів наукових досліджень.

Тема 8. Дисертаційна робота: написання, оформлення, захист

Вимоги до оформлення дисертацій.

Структура дисертації.

Вимоги до структурних елементів.

Основна частина.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

4.СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ”

Змістовий модуль, тема	Всього	в тому числі		СРС
		лекції	практичні заняття	
Змістовний модуль 1. Наука – сучасна продуктивна сила розвитку суспільства				
Тема 1. Предмет і метод курсу «Методологія та організація наукових досліджень »	9	2	2	9.5
Тема 2.Сутність, види та процес наукового дослідження	11	2	4	9.5
Тема 3.Основи методології наукових досліджень. Загально-теоретичні методи дослідження	12	2	4	9.5
Тема 4. Емпіричні та спеціальні методи дослідження*	12	2	4	9.5
Всього	60	8	14	38
Форма модульного контролю - тестування				
Змістовний модуль 2. Структура проведення наукових досліджень				
Тема 5. Структура наукового дослідження(The structure of scientific research) **	12	2	4	9.5
Тема 6. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	12	2*	4	9.5
Тема 7.Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження	10	2	2	9.5
Тема 8.Дисертаційна робота: написання, оформлення, захист	12	2	4	9.5
Всього	60	8	14	38
Форма модульного контролю - тестування				
Всього за семестр	120	16	28	76
Форма підсумкового контролю - екзамен				

*залучені стейкхолдери для спільного проведення аудиторних занять

**лекційне та семінарське заняття проводяться на англійській мові

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет і метод курсу «Методологія та організація наукових досліджень»	2
2	Тема 2. Сутність, види та процес наукового дослідження	4
3	Тема 3. Основи методології наукових досліджень. Загально-теоретичні методи дослідження	4
4	Тема 4. Емпіричні та спеціальні методи дослідження	4
5	Тема 5. Структура наукового дослідження (The structure of scientific research) *	4
6	Тема 6. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	4
7	Тема 7. Оформлення та формивпровадженнярезультатівнауковогодослідження	2
8	Тема 8. Дисертаційна робота: написання, оформлення, захист	4

* семінарське заняття проводиться на англійській мові

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет і метод курсу «Методологія та організація наукових досліджень»	9.5
2	Тема 2. Сутність, види та процес наукового дослідження	9.5
3	Тема 3. Основи методології наукових досліджень. Загально-теоретичні методи дослідження	9.5
4	Тема 4. Емпіричні та спеціальні методи дослідження	9.5
5	Тема 5. Структура наукового дослідження	9.5
6	Тема 6. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	9.5
7	Тема 7. Оформлення та формивпровадженнярезультатівнауковогодослідження	9.5
8	Тема 8. Дисертаційна робота: написання, оформлення, захист	9.5

6.1. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Теми	Перелік питань
1	Тема 1. Предмет і метод курсу «Методологія та організація наукових досліджень»	Організація наукової діяльності в Україні. Наукові установи країни, їх завдання та функції.
2	Тема 2. Сутність, види та процес наукового дослідження	Науково - дослідницька діяльність студентів - складова частина навчального процесу. Організація та види науково - дослідної роботи студентів у вузі.
3	Тема 3. Основи методології наукових досліджень. Загально-теоретичні методи дослідження	Економічні закони, механізм їх дії та використання в економічних дослідженнях. Повнота, однорідність, порівняльність, точність і достовірність фактів, їх критична оцінка.
4	Тема 4. Емпіричні та спеціальні методи дослідження	Метод наукового експерименту, його значення в наукових дослідженнях і зв'язок з іншими методами. Види експериментів. Організація економічного експерименту та його проведення. Оцінка результатів експерименту і формування висновків.
5	Тема 5. Структура наукового дослідження	Розроблення концептуальних положень і апарату дослідження (гіпотези, методи, етапи, об'єкти, засоби та ін.). Визначення теоретичного і практичного стану проблеми. Розроблення та експериментальна перевірка моделі, головних ідей, концептуальних положень, покладених в основу дослідження.
6	Тема 6. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	Нагромадження матеріалів у процесі статистичних спостережень, при вивченні досвіду передових підприємств та при проведенні спеціальних досліджень. Попередні розрахунки - одна з форм нагромадження матеріалів в процесі економічних досліджень. Аналіз нагромаджених матеріалів.
7	Тема 7. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження	Оцінка ефективності наукових досліджень. Економічна, науково - технічна та соціальна ефективність наукових досліджень. Впровадження у виробництво результатів наукових досліджень.
8	Тема 8. Дисертаційна робота: написання, оформлення, захист	Оформлення та нумерація додатків

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У рамках вивчення дисципліни передбачаються такі види занять:

- лекції;
- практичні заняття;

- самостійна робота.

Консультації студентів, приймання рефератів, ліквідація невідпрацьованих занять будуть проводитися у відповідні дні відповідно до затвердженого деканатом графіку індивідуальної роботи викладача із докторантами.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

В основу рейтингового оцінювання знань аспіранта закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати аспірант за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) аспірант може набрати максимально 70 балів.

На підсумковому контролі (іспит) аспірант може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.

ДО ІСПИТУ ДОПУСКАЄТЬСЯ ЗДОБУВАЧ, ЯКИЙ НАБРАВ НЕ МЕНШЕ 35 БАЛІВ!

Поточний контроль.

Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни розподіляються наступним чином:

- відповідь на питання практичного заняття оцінюється за стандартною шкалою, але лише у межах позитивних оцінок: «відмінно» – 3 бали; «добре» – 2 бали; «задовільно» – 1 бал;

- два тестових контролю, по кожному з яких можна набрати бали відповідно до кількості (%) правильних відповідей: $\geq 90\%$ правильних відповідей – 10 балів; 75-89% – 8 балів; 60-74% – 6 балів; 50-59% – 4 бали; $\leq 49\%$ правильних відповідей – 0 балів.

Шкала за 5-бальною системою:	
Відмінно	зразкове знання теоретико-методичної частини обговорюваного питання із наведенням фактичних прикладів, посилань на праці авторитетних фахівців із тематики питання, правильні відповіді на

	додаткові питання (ті, що винесені на самостійне опрацювання по матеріалах змістового модуля)
Добре	зразкове знання теоретико-методичної частини обговорюваного питання без наведення фактичних прикладів, без посилань на праці авторитетних фахівців із тематики питання, відповіді на додаткові питання із незначними недоліками (ті, що винесені на самостійне опрацювання по матеріалах змістового модуля)
Задовільно	посереднє знання теоретико-методичної частини обговорюваного питання (незначні помилки у формулюванні категорій, визначень), без правильних відповідей на додаткові питання (ті, що винесені на самостійне опрацювання по матеріалах змістового модуля)
Знання відсутні	неспроможність продемонструвати знання теоретико-методичної частини обговорюваного питання (формулювання категорій, визначень)

9. Розподіл балів

	Поточне оцінювання знань (70)										Іспит (30)	СУМА 100
Кількість балів за змістовний модуль	ЗМ1 32 бали					ЗМ2 38 балів						
Теми	№1	№2	№3	№4	модульний контроль (10 балів)	№5	№6	№7	№8	модульний контроль (10 балів)		
Кількість балів за видами робіт змістових модулів, всього:	4	4	7	7		7	7	7	7			
в т.ч.: активність на практичних заняттях	3	3	6	6		6	6	6	6			
виконання самостійної роботи	1	1	1	1		1	1	1	1			

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» може здійснюватися у формі усного іспиту (А) або у формі тестових завдань (Б) (за вибором студентів).

А. Екзаменаційний білет складається із 3 питань, кожне з яких оцінюється за шкалою від 0 до 10 балів :

- відповідь на питання, яка оцінюється «відмінно» (10 балів), повинна відповідати таким вимогам: студент вільно відповідає на питання екзаменаційного білету, повністю розкриваючи його зміст, викладає основні положення при відповіді на додаткові питання із обговорюваної теми, може пов'язати теоретичний матеріал із процесами та явищами в реальній економіці, демонструє здатність проводити наукову дискусію і аргументовано відстоювати свою точку зору;

- відповідь на питання, яка оцінюється «відмінно» (9 балів), повинна відповідати таким вимогам: студент вільно відповідає на питання екзаменаційного білету, повністю розкриваючи його зміст, викладає основні положення при відповіді на додаткові питання із обговорюваної теми, може пов'язати теоретичний матеріал із процесами та явищами в реальній економіці;

- відповідь на питання, яка оцінюється «добре» (8 балів), повинна відповідати таким вимогам: студент вільно відповідає на питання екзаменаційного білету, повністю розкриваючи його зміст, викладає основні положення при відповіді на додаткові питання із обговорюваної теми;

- відповідь на питання, яка оцінюється «добре» (7 балів), повинна відповідати таким вимогам: студент вільно відповідає на питання екзаменаційного білету, повністю розкриваючи його зміст, викладає основні положення при відповіді на додаткові питання із обговорюваної теми, допускаючи незначні помилки;

- відповідь на питання, яка оцінюється «задовільно» (6 балів), повинна відповідати таким вимогам: студент відповідає на питання екзаменаційного білету, в цілому розкриваючи його зміст;

- відповідь на питання, яка оцінюється «задовільно» (5 балів), повинна відповідати таким вимогам: студент відповідає на питання екзаменаційного

білету, в цілому розкриваючи його зміст із незначними помилками;

- відповідь на питання, яка оцінюється «незадовільно» (2 бали), повинна відповідати таким вимогам: студент не відповідає на питання екзаменаційного білету, проте в цілому орієнтується в його предметній області.

- відповідь на питання, яка оцінюється «незадовільно» (0 балів), повинна відповідати таким вимогам: студент не відповідає на питання екзаменаційного білету і не орієнтується в його предметній області.

Загальна кількість балів визначається як сума балів, отриманих студентом, при відповіді на кожне із питань екзаменаційного білету.

Максимальна тривалість екзамену визначається, виходячи із того, що для підготовки відповіді на 3 питання білету виділяється 45 хвилин, та кількості студентів, які проходять екзамен.

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Наукове дослідження як форма здійснення і розвитку науки. Класифікація наук на основі відмінностей у предметах дослідження.
2. Категорії наукових досліджень: фундаментальні і прикладні.
3. Наукові школи в економічній науці.
4. Науково-технічна революція (НТР) як передумова перетворення науки в продуктивну силу виробництва.
5. Головні ознаки та характерні риси сучасної НТР. Вплив наукових знань на рівень розвитку техніки і технології в умовах НТР
6. Основні поняття - метод, методика, засіб, алгоритм дій. Типологія методів.
7. Методологія як філософська дисципліна - історія методології, методологічний аспект наукового пізнання, роль і функції методології в сучасній науці.
8. Аналіз і синтез. Абстракція і конкретизація. Зіставлення і порівняння. Основні форми висновків: індукція, дедукція, аналогія.
9. Продуктивна уява і фантазія. Інтуїція.
10. Класифікація методів. Філософські та загальнонаукові методи. Методи емпіричного пізнання: спостереження експеримент,
11. Форми теоретичного пізнання та їх методологічна роль: проблема, ідея, гіпотеза, концепція, модель, закон, теорія.

- 12.Методи теоретичного пізнання: теоретичні конструкти, ідеалізація, математичний апарат, формалізація, аксіоматизація, гіпотетико-дедуктивний метод, системний метод дослідження, моделювання.
13. Загальнонаукові методологічні принципи: вимоги до теорії, перевірність, максимальна спільність, простота, прогностичні можливості.
14. Методологічні традиції і теорії: емпіризм, раціоналізм, конвенціоналізм, прагматизм, критичний раціоналізм, релятивізм, історизм.
- 15.Проблема підвищення ефективності наукової діяльності.
- 16.Поняття наукової та методологічної культури.
- 17.Наукове пізнання як евристична діяльність.
- 18.Проблема алгоритмізації наукової діяльності.
- 19.Наукова комунікація: форми, функції та роль у розвитку науки.
- 20.Загальна характеристика методології.
- 21.Основні методи емпіричного пізнання.
- 22.Форми і методи теоретичного пізнання.
- 23.Проблема методології в сучасній математиці.
- 24.Методологічні традиції і теорії.
- 25.Система підготовки й атестації наукових кадрів.
- 26.Науково-дослідна діяльність студентів: цілі, задачі, форми.
- 27.Пошук й опрацювання наукової інформації.
- 28.Можливості й обмеженість сучасних інформаційних технологій.
- 29.Методика роботи над текстом як джерелом наукової інформації.
- 30.Курсова робота: основні вимоги до підготовки й оформлення.
- 31.Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження.
- 32.Наукова публікація як представлення результатів наукового дослідження.
- 33.Методика підготовки й оформлення публікацій.
- 34.Основні вимоги до дисертаційного дослідження.
- 35.Особливості маркетингового наукового дослідження.

Б. Тестові завдання. На іспит виноситься 60 тестових завдань із числа тих, які використовувалися для проведення поточного модульного контролю.

Кількість балів у залежності від кількості правильних відповідей:

- 60 – 30 балів;

- 54-59 – 27 балів;

- 48-53 – 24 бали;
- 42-47 – 21 бал;
- 36-41 – 18 балів;
- 30-35 – 15 балів;
- 26-29 – 7 балів;
- 0-25 – 0 балів.

Максимальна тривалість екзамену становить 60 хвилин.

Виконання аспірантами екзаменаційного завдання повинно носити виключно самостійний характер. Тому, за використання заборонених джерел (шпаргалок, засобів зв'язку та ін.) чи підказок студент знімається з іспиту й одержує нульову оцінку.

10.Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка а ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» включає:

- Навчальна програма з дисципліни;
 - Опорний конспект лекцій на електронному носію;
 - Методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» студентам третього рівня вищої освіти за спеціальністю 076 Підприємництво та торгівля галузь знань 07 Управління та адміністрування. УНУС, 2024. 28 с.
 - Методичні вказівки для проведення практичних занять з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» студентам третього рівня вищої освіти за спеціальністю 076 Підприємництво та торгівля галузь знань 07 Управління та адміністрування ОНП УНУС, 2024. 28 с.
- Сторінка курсу в MOODLE: : <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=402>

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень. [текст] : навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.
2. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: підручник. К.: АВУ, 2002. 480 с.
3. Голуб В.А. Огляд концепцій формування і використання бібліотечних електронних ресурсів. 2021. № 3. С. 55-58.
4. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Організація та методологія наукових досліджень: навч. посібник. Харків: Право, 2017. 446 с.
5. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: навч. Посібник. К.: ВД «Професіонал», 2024. 208 с.
6. Корягін М.В., Чік М.Ю. Основи наукових досліджень: навч. посібник. К.: Алерта, 2019. 490 с.
7. Корягін М.В. Основи наукових досліджень: навч. Посібник. К. : Алерта, 2014. 622 с.
8. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Полтава: Оріяна, 2012. 183 с.
9. Крушельницька О.В. Методологія і організація наукових досліджень: навчальний посібник . К.: Кондор, 2006. 206 с.
10. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.

11. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
12. Методологія та організація наукових досліджень: посібник / О.І. Гуторов / Харк. нац. аграр. ун-т. Х.: ХНАУ, 2017. 57 с.
13. Методологія та організація наукових досліджень: навчально- методичний посібник. Полтава: Оріяна, 2012. 183 с.
14. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
15. Методологія наукових досліджень [Текст]: навч.посіб./ В.С. Антонюк, Л.Г.Полонський, В.І.Аверченко, Ю.А. Малахов. К.: НТУУ «КПІ», 2015. 276 с.
16. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах: методичні рекомендації / авт.-укл.: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець; редкол.: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузева, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй; Київ: УБА, 2016. Електрон. вид. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). 117 с.
17. Мокін Б.І. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2014. 180 с.
18. Науково-дослідницька діяльність студентів, курсантів, слухачів, аспірантів, ад'юнктів та докторантів: довідник молодого вченого / уклад.: А.В. Байлов, О.М. Литвинов, В.В. Чумак; за заг. ред. О.М. Головка. Харків : ХНУВС: ТімПаблішГруп, 2016. 363 с.
19. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посібник / авт.-упоряд.: А.Є. Конверський, В.І. Лубський, Т.Г. Горбаченко та ін.; за ред. А.Є. Конверського. Київ : Центр учб. літ., 2016. 351 с.
20. Основи наукових досліджень: організація самостійної та наукової роботи студента: навч. посібник / [Я.Я. Чорненький, Н.В. Чорненька, С.Б. Рибак, Д.Д. Сердюк.] - К.: Професіонал, 2006. 199 с.
21. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / за заг. ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль, 2014. 272 с.
22. Оспіщев В.І. Технологія наукових досліджень в економіці: навч. посібник / В.І. Оспіщев, В.В. Кривошей. К. : Знання, 2013. 255 с.
23. Підюшенко В.Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: навчальний посібник / Підюшенко В.Л., Шкрабак І.В., Словенко Е. Київ: Лібра, 2004. 344 с.
24. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2016. 254 с

25. Соловійов С.М. Основи наукових досліджень: навч. посібник / Соловійов С.М. -К.: Центр навчальної літератури, 2007. 176 с.

26. Сурмін Ю.П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація: навч.-метод. посіб / Ю.П.Сурмін. К.: НАДУ, 2018. 184 с

27. Філіпенко А.С. Основи філософії та методології економічної теорії: навч. посіб. / А.С.Філіпенко. К.: ВПЦ«Київський університет», 2018. 271с.

28. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник / Шейко В.М., Кушнарєнко П.М. [5-те вид., стер.]. К.: Знання, 2006. 307 с.

29. Gettier E. Is justified True Belief Knowledge? / E. Gettier // *Analysis*. – 1963. – №23. – Р. 121–123.

30. Quine W. Two Dogmas of Empiricism / Willard Van Orman Quine // *The Philosophical Review*. – 1951. – №60. – Р. 20–43.

Додаткова література:

1. Burliai A.P., Burliai O. L., Kovalev L., Smertenuk I. Methodological aspects of determination of energy potential of biomass of plant products. *Modern Scientific Researches*. IssueNo.12. Part3. May 2020. Pp.30-35.

2. Бурляй А. П., Бурляй О. Л., Ковальов Л.Є. Методологічні аспекти проведення економічного аналізу екологізації сільського господарства. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. Умань, 2020. Вип.96. Ч.2: Економічні науки. С.54–69.

3. 100 запитань і 100 відповідей про підготовку й атестацію наукових і науково-педагогічних працівників: довідник / [автор-упорядник Ю.І.Цеков; за ред. Р.В. Бойченка]. – [2-ге вид., виправлене і доповнене]. – К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», Вид-во «Толока», 2005. 80 с.

4. Від аспіранта – до академіка: збірник законодавчих і нормативних матеріалів з питань наукової діяльності, атестації наукових працівників / [укладач Ю.І.Цеков]. К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», видавництво «Толока», 2006. 80 с.

5. Де і як публікувати результати дисертаційних досліджень: збірник нормативних документів з питань атестації наукових працівників / [укладач Ю.І.Цеков]. [4-е вид., виправлене і доповнене]. - К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», Вид-во «Толока», 2007. 128 с.

6. Довідник офіційного опонента: збірник нормативних документів та інформаційних матеріалів з питань експертизи дисертаційних досліджень / [автор-упорядник Ю.І.Цеков; за ред. Р.В. Бойченка]. – [2-ге вид., виправлене і

доповнене]. К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», Вид-во «Толока», 2008. 64 с.

7. Концепція розвитку Національної Академії наук України на 2014– 2023 роки: Постанова Президії НАН України № 187 від 25.12.2013 р. URL: <http://www1.nas.gov.ua/infrastructures/Legaltexts/nas/2013/regulations/Pages/187.aspx>

8. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня: методичні поради / [автор-упорядник Л.А. Пономаренко]. [3-є вид., виправлене і доповнене]. К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», Вид-во «Толока», 2005. 80 с.

Періодичні видання

1. Бюлетень Вищої атестаційної комісії України.
2. Вісник Національної книжкової палати України.
3. Вісник Українського інституту науково-технічної та економічної інформації.
4. Віче.
5. Вища освіта України.
5. Науковий світ.

Інтернет-джерела

1. Вища атестаційна комісія України – <http://www.vak.org.ua/>
2. Законодавча база Верховної Ради України - <http://www.zakon.rada.gov.ua/>
3. Міністерство освіти і науки України - <http://www.mon.gov.ua/>
4. Науково-практичний журнал «Наука та інновації» - <http://www.nas.gov.ua/scinn/>
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського - <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Освітній портал - <http://www.osvita.org.ua/>
7. Український інститут науково-технічної та економічної інформації - <http://www/uiniei.kiev.ua/>

13. ЗМІНИ У РОБОЧІЙ ПРОГРАМІ НА 2024-2025 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Зміни, внесені до робочої програми на 2024-2025 навчальний рік, охоплюють:

1. Внесення відповідних коригувань в розподіл балів, що їх отримують студенти в процесі вивчення дисципліни;
2. Оновлення переліку рекомендованої літератури.